

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Rizika a přínosy vyplývající ze vztahu sociálního pracovníka a klientů s mentálním postižením

Autor práce: Jitka Kupsová

Obor studia: Etika v sociální práci

Posudek vypracoval: Alois Kříšťan

Datum: duben 2015

Jedním z důležitých témat sociální práce je vztah jakožto fenomen vyjadřující interakci sociálního pracovníka a klienta. Je to fenomen umožňující vlastní sociální práci, nicméně jeho nešikovné uchopení může sociální práci brzdit až znemožnit, ba co více může být i příčinou poškození klienta. Autorka na tento jev narazila ve své dosavadní praxi i bc. práci, rozhodla se věnovat hlubší analýze tohoto jevu předloženou práci. Za cíl si autorka zvolila zformulovat přínosy a rizika vzniku přátelského vztahu sociálního pracovníka v jednom konkrétním typu práce - pobytového zařízení pro klienty s mentálním postižením. Autorka při zkoumání fenomenu vztahu vychází z filozofické antropologie, využívá poznatků ze studia filozofie a etiky. Práce tedy z hlediska svého pojetí naprosto splňuje požadavek oborové přiměřenosti. Z tohoto hlediska je prací spíše příkladnou, neboť etický aspekt není jen dodatečným přívěškem k sociálněpracovní problematice, nýbrž tvoří východisko zkoumání jevu, který je jedním ze základů sociální práce.

Autorka se napřed rozhodla pojednat mezilidský vztah jakožto antropologický fenomen, následně se zabývá vybraným konkrétním pracovištěm sociální práce - které popisuje jako místo, kde se uskutečňují mezilidské vztahy, ve třetí kapitole přináší poznatky z literatury, která se zabývá daným typem vztahu a k cíli práce se dostává ve čtvrté kapitole, nazvané "Diskuse", kde konfrontuje uvedené antropologické a společenskovední pohledy vzájemně i s praxí v konkrétním zařízení.

Struktura práce je srozumitelná, je v úvodu formulovaná a umožňuje dosažení stanoveného cíle.

Při vlastním zpracování velmi pozitivně hodnotím autorčinu hloubavost, snahu přijít danému fenomenu na kloub; tuto snahu bylo možné vnímat při konzultacích, v textu se objevuje především v práci s prameny, s texty z oblasti filozofie, antropologie, které sama intenzivně vyhledávala a studovala. Uvedené se projevuje především v první

kapitole, kde se autorka snaží popsat fenomen vztahu u relevantních autorů - a následně pojetí každého autora aplikovat na jí vybrané specifické uskutečňování vztahů - interakci s klientem s mentálním postižením. Osobně považuji tuto kapitolu za nejvýznamnější z celého textu.

Druhá kapitola je dle mého soudu dobře zpracovanou "profesní záležitostí", vychází z literatury oboru sociální práce, uvádí specifika pobytového zařízení pro lidi s mentálním postižením z hlediska vztahových interakcí, komunikací konfliktů, hranic. S touto kapitolou poměrně úzce souvisí kapitola třetí ta uvádí koncepci přístupu k osobám s postižením, které autorka v literatuře objevila. Největší prostor (přes 10s) věnuje rogersovskému přístupu, dále pojednává současný trend - deinstitucionalizace (zde mi není jasné, zda tento proces je "svébytným" konceptem, zda někdo nemůže proces deinstitucionalizace chápat právě z hlediska či v pojetí Rogerse); následně pojednává dané téma jak je popsáno v několika typech zařízení (archa, camphillské komunity). Z textu je patrné, že autorka některá zařízení zná z vlastní zkušenosti, jiná patrně spíše teoreticky, někdy (závěr třetí kapitoly?) dochází ke srovnávání jednotlivých zařízení, aniž by explicitně bylo zřejmé jak daná úvaha přispívá k řešení cíle práce (implicitně to ovšem dovoditelné vždy je).

V poslední kapitole autorka dělí text na pohled zaměřený na jednotlivce, pobytové zařízení a pohled celospolečenský. Autorka sama uvádí, že se tyto pohledy vzájemně prolínají, uvedené rozdělení pro mě zůstává otázkou, je však jistě možné. Autorka pak pohledy doplňuje praktickým příkladem vlastní praxe.

V závěru formuluje výsledky svého bádání ve formě pregnantně uváděných přínosů a rizik vzniku přátelského vztahu pracovníka a klienta.

Po formální stránce práce splňuje požadavky na tento typ kvalifikační ráce, překlepů v textu nacházím minimum, způsob vyjadřování (ač místy obsahuje známky menší obratnosti) je naprosto srozumitelný, seznam literatury (mohl by případně být strukturovaný) je obsáhlý, nadpisy čtyř hlavních kapitol by mohly být graficky odlišeny.

Práci považuji za naprosto vyhovující všem požadovaným kritériím a doporučuji k obhajobě